

Rønnebærtræet.

(*Sorbus aucuparia*).

Af Skovrider **C. W. Kruhoffer**, Langeland.

Who kjender vel ikke dette smukke lille Træ, denne Pjynt i Naturen med sine tidliggrønne, finneblade, hvide Blomster og glindsende, højrøde Bær? Paa Grund af sin eiendommelige Skjønhed, tilbrager det sig enhver Opmærksomhed, baade Unge og Gamle, Høie og Lave! Enhver seer med Velbehag og Glæde paa det; det er for sin Skjønheds Skyld, at det er kjendt af alle og yndet af alle. — Det hører, saa at sige, hjemme overalt: i Skovene som i Parkerne; det voxer ligesom Birken paa al Slags Jordbund fra den bedste til den fletteste, i Mooserne som paa Høilandet, paa Tørbund som paa Sandbund, paa Høiderne som i Dalene. Det forekommer overalt, hvor Ufred og Kultur ikke træde det hindrende iveien. Kun i Høiskovene kan det, paa Grund af sin ringe Størrelse, ikke holde sig imod de større Træer, der oversløje og undertrykke det.

I økonomisk Henseende er dets Værdi ikke stor; Vedet er ikke søgt, og Træet har saaledes i forstlig Henseende kun ringe Betydning og fortjener næppe at dyrkes. Paa Grund heraf seer man det derfor nu næsten aldrig i vore Skove. — Men er dette Ret? Er det vel begrundet, aldeles at tilføjesætte en af vore stjønneste Træarter, fordi den ikke har nogen materiel Interesse, og ikke giver noget reelt Pengeudbytte? —

Jeg troer det ikke! — Det er ikke nok, at vi finde dette Træ i Parfer og Alleer, vi maa ogsaa finde det i Skovene, dets naturlige Hjem.

Jeg lever i den barnlige Tro, at alt, hvad Gud har skabt, er godt og nyttigt; intet i Naturen er overflødig. Enhver af dens Frembringelser er et Bindeled, der vil savnes, naar den ophører at være til. Enhver Planteslægt, den være stor eller liden, vil, naar den uddør, efterlade en Abning i den store Række, der sammenholder alt i Naturen. Naar en Slægt uddøde, vilde den drage de Skabninger efter sig, det være sig Insekter, Pattedyr eller Fugle, der vare henviste til at ernære sig af den; og selv om det kun var en eneste Insektart, der udelukkende levede af eller paa en saadan forsvunden Planteslægt, den vilde ved at uddø med denne drage andres Forsvinden med sig, og saaledes i det Uendelige fra de mindste til de største Skabninger. — Naar det saaledes maa erkjendes, at enhver Planteslægt har sin Betydning i den store Husholdning, saa at ikke en eneste deraf kan uddø, uden at drage andre Skabninger med sig i Undergangen, saa forekommer det mig, at Menneskene bør være meget varsomme for ei at bringe Forstyrrelse i denne vise og storartede Harmoni.

Jeg siger Menneskene! Thi blandt alle Guds levende Skabninger har den af ham saa vidunderlig sammensatte Natur ingen værre Fjende, end netop Mennesket; det arbejder uafbrudt systematisk paa at bringe Forstyrrelse i Naturen; det tænker kun paa at opfinde Midler til at aftvinge denne alt, hvad der er til dets Fordel, uanseet om den derved lider Brøst eller ikke. — Da nu Rønnebærtræet, som anført, ikke giver noget i Kommen, saa har det jo ingen Værdi for Menneskene, og det er følgerlig ligegyldigt, om det eksisterer eller ikke. Smidlertid maa det dog indrømmes, at det idetmindste i een Retning har en ikke ringe Betydning, nemlig ved sin Rigdom paa Bær. Disse afgive en sund og nærende Føde for en utallig Mængde Fugle, blandt hvilke især maa mærkes alle Drosselarterne, der ved denne kraftige Næring, som de

med Begjærlighed søge, styrke Kræfterne til deres lange Efteraarsreise.

Rønnebærtræets Forsvinden fra Skovene tvinger Fuglene til i tusindvis at gaa i de forræderiske Snarer, der med Rønnebær som Løkkemad opstilles for dem. De faa Rønnebær, der nuomstunder forefindes, blive nemlig omhyggeligen afplukkede og opbevarede til denne Fangst, og ville Fuglene nyde af dem, maa de søge dem i Donerne. — Lad Skovene atter, som i Fortiden, prange med sine Rønnebærtræer, saa at Fuglene kunne plukke Bærrene af selve Træerne, de ville da ikke saa begjærlig søge dem i Donerne, og mangfoldige af disse nyttige Skabninger ville saaledes undgaa Døden i Snaren, til Held for dem selv og for deres øvrige gavnlige Virksomhed i Naturen, — men naturligvis ogsaa til stor Uergrelse for Fuglefangeren.

Det kan selvfølgelig ikke være min Mening, at der bør lægges særlig Vind paa at dyrke dette Træ; nei! en saadan Tanke vilde foranledige et Rømskrig fra hele det industri-drivende Samfund, — jeg ønsker blot, at man vil staae det der, hvor det findes, uden at gjøre Skade paa de ædlere Træarter. I Høiskovene kunne vi, som alt anført, ikke beholde det, men derimod i Lav- og Mellemskovene, i Ellemoserne, ved Veie og Hegn. Bærrenes Kjærner, der gaa ufordøiede igjennem Fuglene, blive af disse hængte overalt, hvor de komme, og opvoxe i Mængde, undertiden paa Steder, hvor man overrastes ved at finde dem, som paa gamle Mure, i muldne Pilestammer, paa høie Elletromper o. s. v., samt overalt i Skovens Forhængninger. Man behøver blot at staae dette lille, usfabelige Træ, hvor man støder paa det, og inden saa Aar ville atter paa mangfoldige Steder de røde, skinnende Bær fryde Diet ved baade i kort og lang Afstand at titte frem igjennem det grønne Løvværk, og Fuglene ville glæde sig; thi ved at sørge for, at Fuglene overalt i Skoven finde rigelig Næring, værner man bedre om dem, end selv ved den skræppeste Lovgivning.

Ville vi med Hensyn hertil endmere udvide vor Omhu for de bæræbende Fugle, da henledes vor Opmærksomhed paa en Del andre Buskværter, som Hylben, Hvidtjørnen, Rhamnus-Arterne (den sorte Tøst), den vilde Snebolle (den røde Tøst), Cornus-Arterne, der alle afgive væsentlig Næring for Fuglene. Lad os derfor frede om disse Buske, hvor de findes og uden Skade kunne taales. Med Flid at dyrke dem, behøves ikke, Naturen vil nok selv sørge for deres Formerelse, naar vi blot ikke træde hindrende og forstyrrende iveien. Af alle disse Værter spille imidlertid Rønningen og Hylben den væsentligste Rolle. Hylben har alt for lang Tid siden funden sin Beundrer og er bleven besungen; var jeg Digter, sandeligen, jeg vilde beshynde det nydelige Rønnebærtræ, og jeg vilde af Hjertet ønske, at jeg kunde gjøre det saaledes, at det maatte gaa op for enhver, at Rønningen ikke bør savnes i Guds frie Natur. Nu vel! Digtergaven er mig nægtet; jeg maa nøies med at fremsætte mine Tanker i jævn, ensfoldig Prosa; dog har jeg det Haab, at ikke alle ville læse disse Linier med fornem Rigtighed, men at dog nogle, hvis Sands for Naturens Herlighed endnu ikke er sløvet, ville finde det baade naturligt og ønskeligt, at Opmærksomheden ogsaa undertiden henledes paa Gjenstande af denne Art, og jeg maa derfor slutte med den Bøn til enhver, der dyrker Skov, at forunde Rønningen en bestemt Plads overalt, hvor den kan taales uden Skade! —
